

Kleine kinderen
Grote
Kansen

Kleine kinderen
Grote
Kansen

Lerend Netwerk IV

1 maart 2023

Samen naar grote onderwijskansen.
Aan de slag met meertaligheid in het onderwijs.

“Thuistalen functioneel inzetten in de klas: makkelijker gezegd dan gedaan?”

Anouk Vanherf

Erasmushogeschool Brussel

Anouk Vanherf

Lerarenopleider Nederlands – Educatieve Bachelor Lager
Onderwijs

Kenniscentrum Urban Coaching & Education – PWO:
*“Meertaligheid als troef voor krachtig onderwijs in de
grootstad” (2017-2021)*

anouk.vanherf@ehb.be

kenniscentrum

Europees Talenlabel
Laureaat 2019

DOELEN WORKSHOP

Exploreren, begrijpen en reflecteren op:

- Eentalig versus meertalig beleid op school
- De beperkingen van eentalige klaspraktijken voor verschillende profielen meertalige leerlingen
- De theoretische en pedagogische basisprincipes van *Functioneel Veeltalig Leren* (FVL)
- Concrete FVL-praktijken in de basisschool

Meertalig opgroeien: filmpje: J'ouvre le *box de treasure*...

Translanguaging: J'ouvre le *box* de *treasure*

Reflectievragen

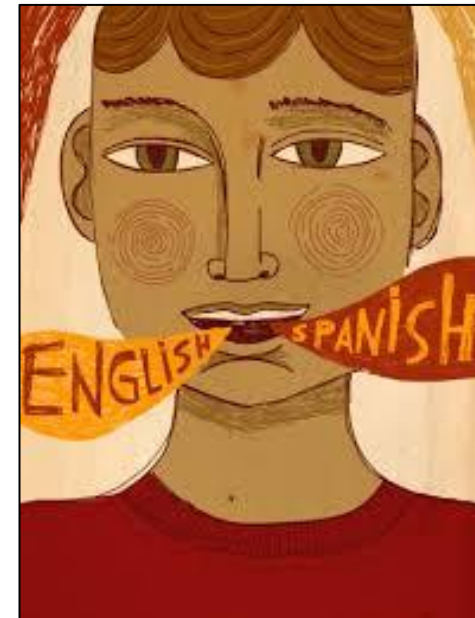
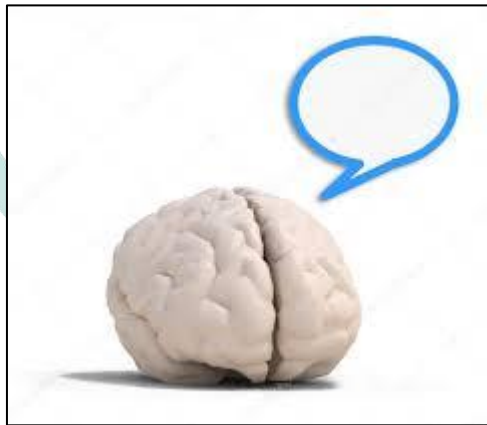
- Op welke momenten gebruikt het meisje **Engelse woorden** omdat ze het woord niet kent in het Frans?
- Op welke momenten lijkt ze zich **zelfzekerder** te voelen **in het Frans**?
- Wat zou er gebeuren als de vader haar zou **verplichten** Frans te spreken tegen hem?

Meertalige taalverweving: wetenschappelijke inzichten

Meertalige taalverwerving

Wetenschappelijke inzichten

Separate underlying proficiency (SUP)

Ballon in je brein?

- Afscheiden taalsystemen
- 'Balance-effect': het brein heeft een beperkte linguïstische capaciteit
- 'Balloon in the brain'

Common underlying proficiency (CUP)

De afhankelijkheidshypothese (J. Cummins)

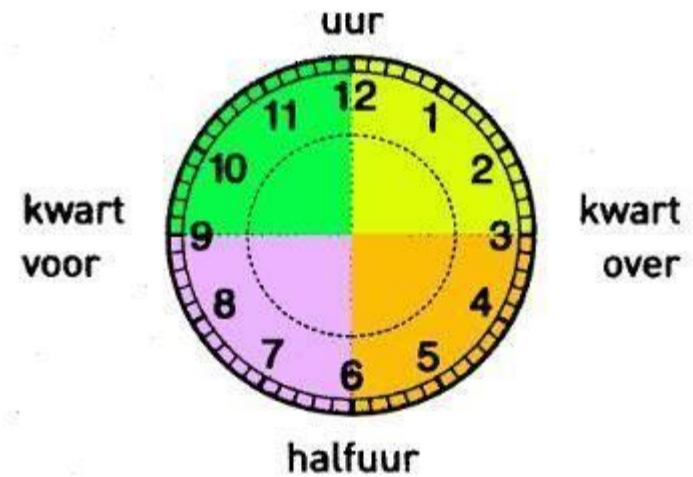

- Aan de oppervlakte: twee afzonderlijke talen
- Onder de oppervlakte: CUP: ontwikkeld door lezen, schrijven, spreken en luisteren in beide talen
- Transfer tussen (meta-)linguïstische kennis en complexe cognitieve vaardigheden: abstract denken, lezen, kennis van de wereld, ...

De transfer van het concept

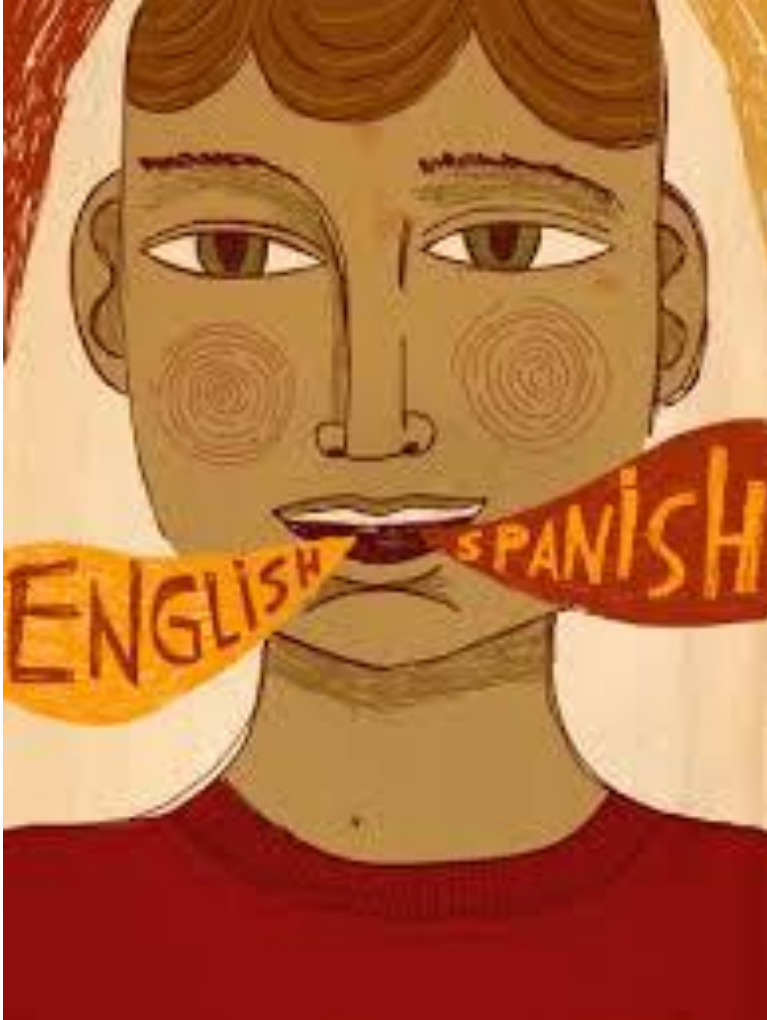

de klok

Translanguaging

Eén linguïstisch repertoire (O. Garcia)

- Dynamisch en flexibel taalgebruik van meertaligen
- **Pedagogische translanguaging:** strategieën om het volledige talige repertoire van meertalige leerlingen in te zetten in het onderwijs

‘Ik vloek in het Frans, ben serieus in het Nederlands en knuffel in het Farsi’

De Brusselse stand-upcomedian Dena Vahdani wil haar publiek alleen doen lachen maar ook ontroeren. ‘Humor is fijn, ontroert langer na.’

Door **Samira Ataei** Foto's **Kaat Pype**

Zaterdag 25 februari 2023 om 3.25 uur

Voel je je een ander mens als je een andere taal spreekt?

‘Ik denk dat ik ernstiger ben als ik in het Nederlands praat. Dat komt omdat ik in het Nederlands heb gestudeerd en gewerkt. Frans spreek ik vooral met mijn familie en vrienden. Frans is fun, *tu vois?* Ik vloek ook in het Frans. Maar mijn troetelwoordjes zijn in het Farsi. *C'est plus fort que moi.*’

Meertaligheid in het onderwijs

“Voert uw school een open beleid m.b.t.
de thuistalen van de kinderen?”
www.wooclap.com

Studenten LER Kleuter- en lager onderwijs (EhB)

Hun ervaringen...

Uitspraken meertalige kinderen

- “Juf, ik wist niet dat Marokkanen ook juf kunnen worden!”

“Jij kan zo goed Nederlands spreken! Gaan wij dat ook kunnen?”

“Vind je het niet moeilijk om les te geven in het Nederlands?”

(Meer-)taalbeleid in het onderwijs

Vier categorieën

- Verbieden
- Tolereren
- Waarderen
- Inzetten

Verbieden

Verbieden

Het taalbad of immersiemodel:

- Beste kansen op onderwijssucces
- Thuis talen geen plaats in curriculum
- Vooral gericht op minderheidstalenen = talen van leerlingen met een migratieachtergrond

Tolereren

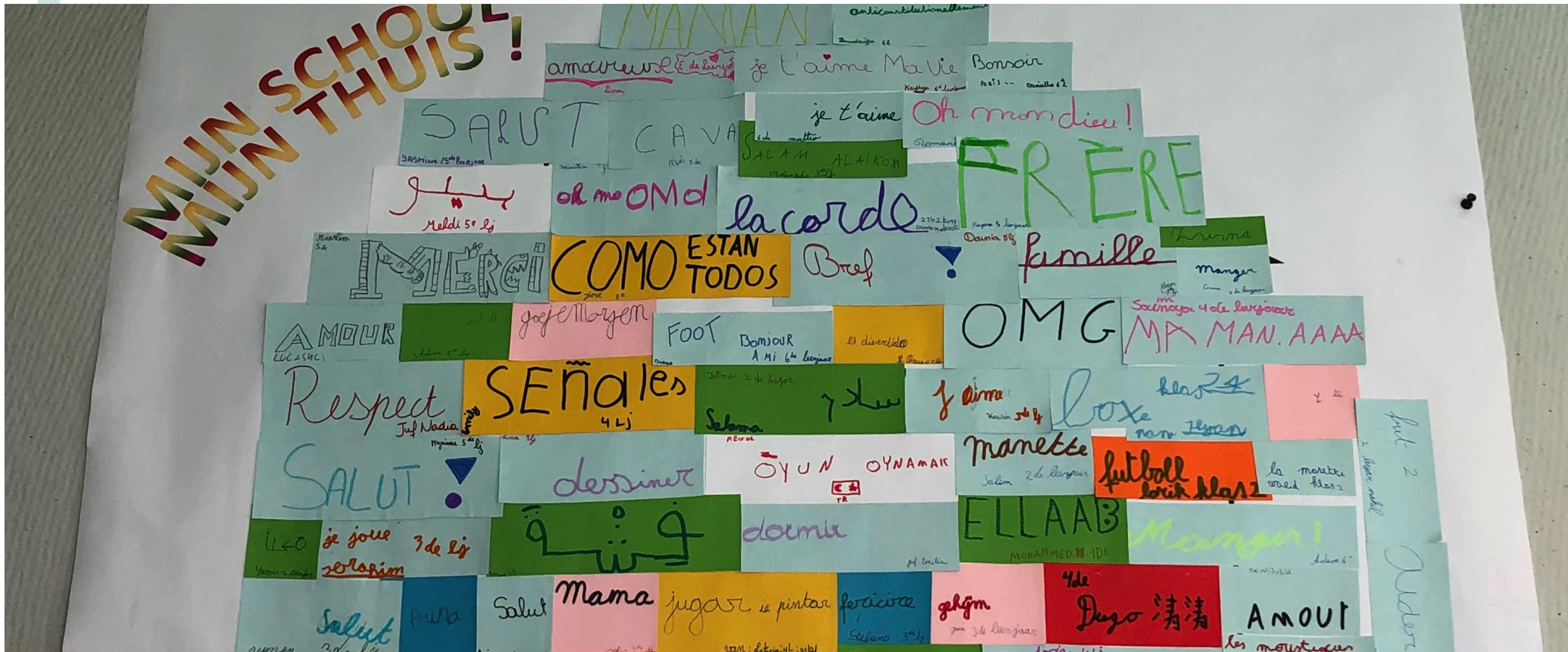

Tolereren

- Het gebruik van thuistalen wordt niet expliciet verboden
- In informele situaties wordt het gebruik van de thuistalen getolereerd (bv op de speelplaats)
- Tijdens afgebakende momenten wordt aandacht besteed aan de talige diversiteit op school

Waarderen: talensensibilisering

Waarderen: talensensibilisering

Talensensibilisering staat voor het gevoelig maken voor en bewust maken van het bestaan van een veelheid aan talen, en daaraan onderliggend culturen en referentiekaders, in onze eigen wereld en, dichterbij, in de eigen schoolomgeving ...'

(Frijns & Sierens, 2011)

Inzetten: functioneel veeltalig leren

The image shows a wall with several Dutch words in white boxes, each accompanied by images and multilingual sticky notes. The words and their associated content are:

- (de) sieraden**: Image of jewelry.
- nieuwsgierig**: Image of two people looking over a fence.
- eenvoudig**: A white card with the equation $1+1=2$.
- (de) toeschouwers**: Image of a large crowd.
- (de) kunstenaar**: Image of an artist in a studio.
- (het) medelijden**: Three sticky notes with handwritten text.
- nep**: Three sticky notes with handwritten text.
- haten**: Three sticky notes with handwritten text.
- opvallend**: Three sticky notes with handwritten text.
- toegeven**: Three sticky notes with handwritten text.

The sticky notes contain multilingual text, including Dutch, Arabic, and Greek, demonstrating the concept of functional multilingual learning.

Inzetten: functioneel veeltalig leren

‘Dit houdt in dat een school de veeltalige repertoires van kinderen en jongeren benut om de kansen tot het ontsluiten van kennis te vergroten. Men kan de eigen talen en taalvariëteiten van de leerlingen beschouwen als een didactisch kapitaal dat expliciet aangesproken wordt om hun onderwijs- en ontwikkelingskansen te verhogen. Hierbij kan de eerste taal een steiger vormen die ondersteuning biedt bij het leren van een tweede taal maar ook bij het veroveren van nieuwe leerinhouden.’

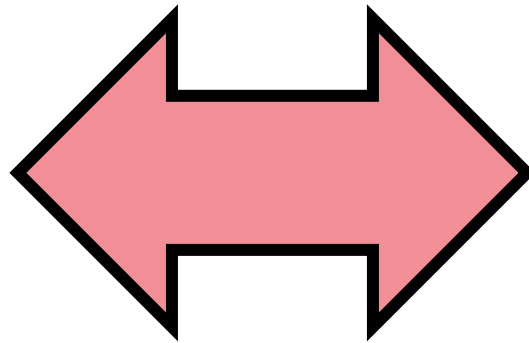
(Sierens & Van Avermaet, 2010)

Overstijgen van de binaire discussie

EENTALIG ONDERWIJS

MEERTALIG ONDERWIJS

“Welke aanpak hanteert uw school in het omgaan met meertaligheid?”
www.wooclap.com

CASUS: DE MEERTALIGE KLAS

VERSCHILLENDE PROFIELEN MEERTALIGE LEERLINGEN

CASUS: HET TAALBELEID VAN DE SCHOOL

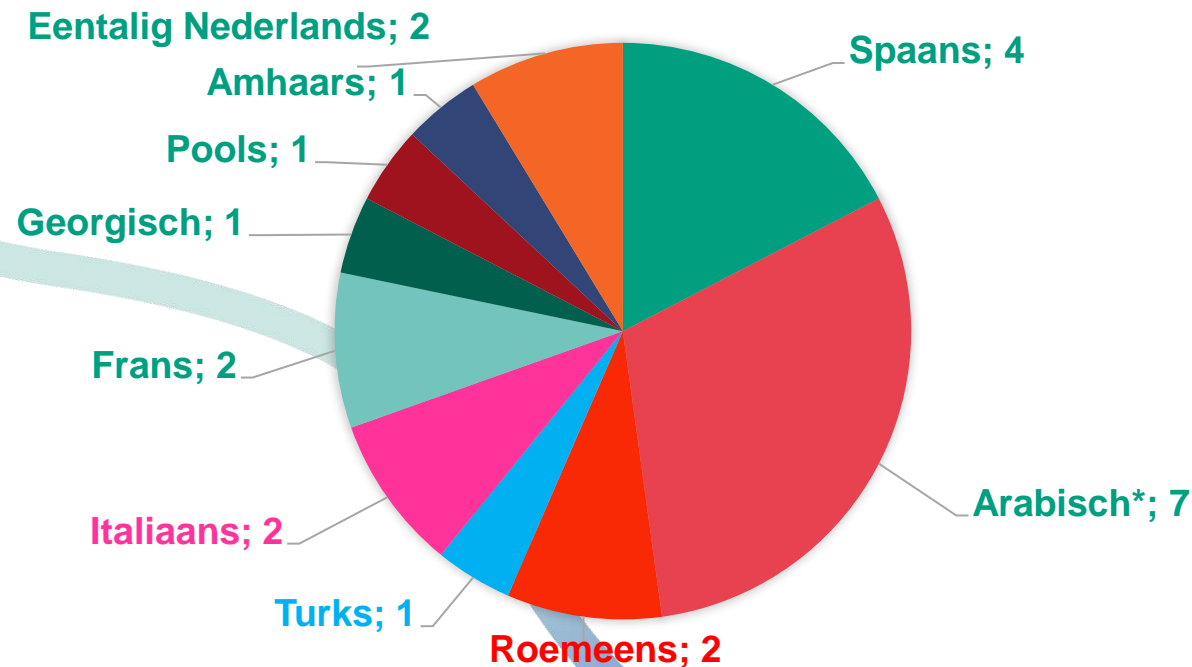
In onze school is de schooltaal het Nederlands. We vragen aan onze leerlingen om zich onder te dompelen in deze taal en om dus enkel het Nederlands te gebruiken op school (in de klas en daarbuiten).

Reflectievragen:

- Welke talen worden gesproken in het vijfde leerjaar.
- Welke talen hebben prestige in onze maatschappij?
- En in de klas?

TALIGE SAMENSTELLING VAN HET 5de leerjaar

- 23 leerlingen
- 2 anderstalige nieuwkomers (beiden Spaanstalig: een leerling uit Peru, een leerling uit Ecuador)
- Sommige leerlingen hebben twee thuistalen (Frans, Berber)
  - *Arabisch omvat varianten uit Tunesië, 'Belgisch' Marokkaans
  - ** omvat Siciliaans
- De leerkracht spreekt Nederlands, Engels en Frans

Foster, 2022

DE MEERTALIGE LEERLINGEN

- Karim
- Nadia
- Benjamin
- Maria
- Ari
- Miriam

Opdracht: kruip in de huid van je **'focus leerling'** , maar denk tegelijkertijd ook aan de **hele klasgroep**.

Beoordeel elke meertalige taak of strategie op **het effect** op de leerling:

- Welke kansen heeft de leerling om deel te nemen aan de activiteit?
- Helpt dit bij het verwerven van de leerinhoud?
- Ondersteunt de activiteit de taalverwerving Nederlands?
- Welke mogelijke moeilijkheden voorzie je?

EEN MEERTALENBELEID

De leerkracht verandert de klasafspraken. De leerlingen mogen voortaan kiezen welke taal ze gebruiken als het hen helpt: in hun interactie, om informatie op te zoeken, voor het schrijven, ... In de klassikale bespreking en in de eindproducten wordt telkens wel de koppeling naar het Nederlands gemaakt.

Reflectievragen:

- Welke kansen heeft jouw leerling om deel te nemen aan de activiteit?
- Helpt deze taalafpraak hem/haar bij de verwerving van de leerinhoud?
- En bij de verwerving van de schooltaal?
- Welke potentiële moeilijkheden voorzie je?

HET MEERTALIGE ONDERZOEKSRAPPORT

De leerlingen schrijven een onderzoeksrapport voor WO: 'wetenschap en techniek' in homogene taalgroepen.

Ze mogen online vertaalmachines (bv. Googletranslate, Deeple) gebruiken om te vertalen (voor de beschikbare talen). De regel is: gebruik eerst het Nederlands, daarna een andere taal.

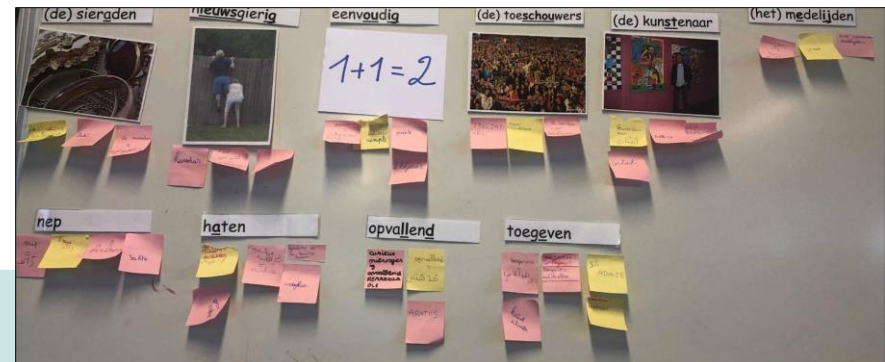
Reflectievragen:

- Welke kansen heeft jouw leerling om deel te nemen aan de activiteit?
- Helpt deze strategie hem/haar bij de verwerving van de leerinhoud?
- En bij de verwerving van de schooltaal?
- Welke potentiële moeilijkheden voorzie je?

DE MEERTALIGE WOORDMUUR

De leerlingen vertalen streefwoorden/sleutelwoorden uit de WO-les over de ruimte naar hun thuistaal (kan als huiswerk). Ze maken een woordmuur met (indien mogelijk) een afbeelding, het woord in het Nederlands, de vertaling naar de thuistalen.

Reflectievragen:

- Welke kansen heeft jouw leerling om deel te nemen aan de activiteit?
- Helpt deze strategie hem/haar bij de verwerving van de leerinhoud?
- En bij de verwerving van de schooltaal?
- Welke potentiële moeilijkheden voorzie je?

WORKSHOP MEERTALIGE WENSEN

De leerlingen leren begroetingen en wensen in elkaars thuistaal. Ze maken een poster van de woorden/formuleringen die ze geleerd hebben in de andere talen.

Reflectievragen:

- Welke kansen heeft jouw leerling om deel te nemen aan de activiteit?
- Helpt deze taalafsprak hem/haar bij de verwerving van de leerinhoud?
- En bij de verwerving van de schooltaal?
- Welke potentiële moeilijkheden voorzie je?

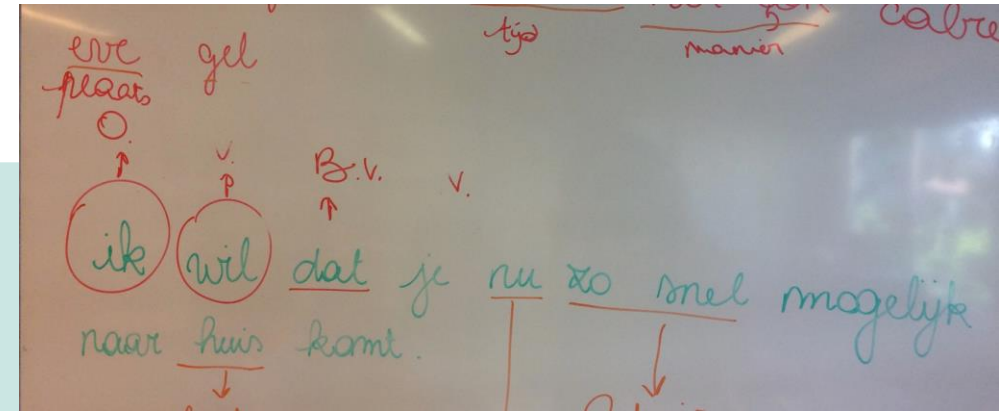
Foster, 2022

DE WOORDVOLGORDE IN DE THUISTALEN

De leerkracht heeft gemerkt dat sommige leerlingen moeite hebben met de correcte woordvolgorde in een samengestelde zin (hoofdzin en bijzin). Met hulp van de leerlingen vertaalt ze zo'n zin vanuit het Nederlands naar hun thuistalen. Telkens maakt de leerkracht de vergelijking tussen de zinsstructuur in het Nederlands en de thuistaal.

Reflectievragen:

- Welke kansen heeft jouw leerling om deel te nemen aan de activiteit?
- Helpt deze taalafspraak hem/haar bij de verwerving van de leerinhoud?
- En bij de verwerving van de schooltaal?
- Welke potentiële moeilijkheden voorzie je?

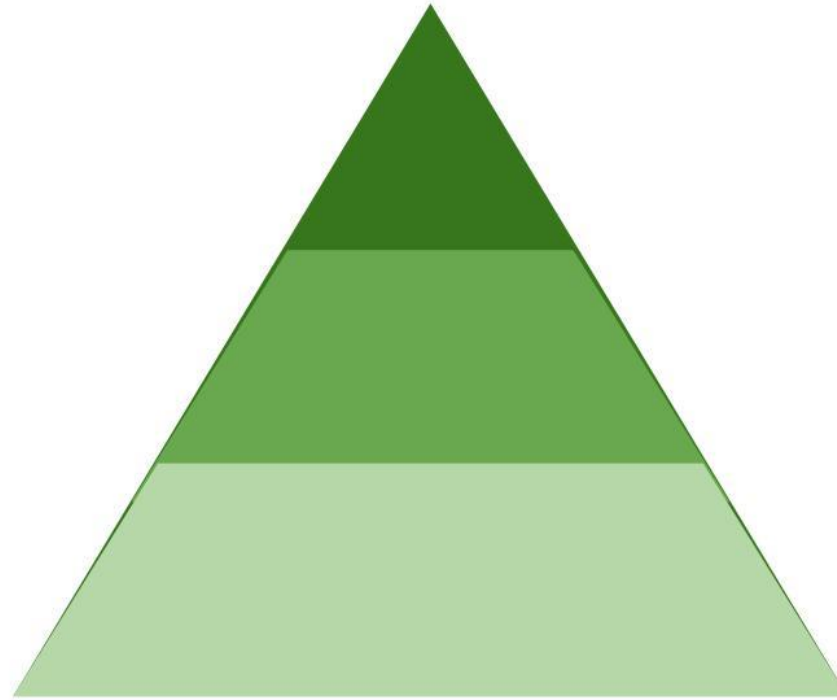

Didactisch model: de piramide van functioneel veeltalig leren

DE 'PIRAMIDE' VAN FUNCTIONEEL VEELTALIG LEREN

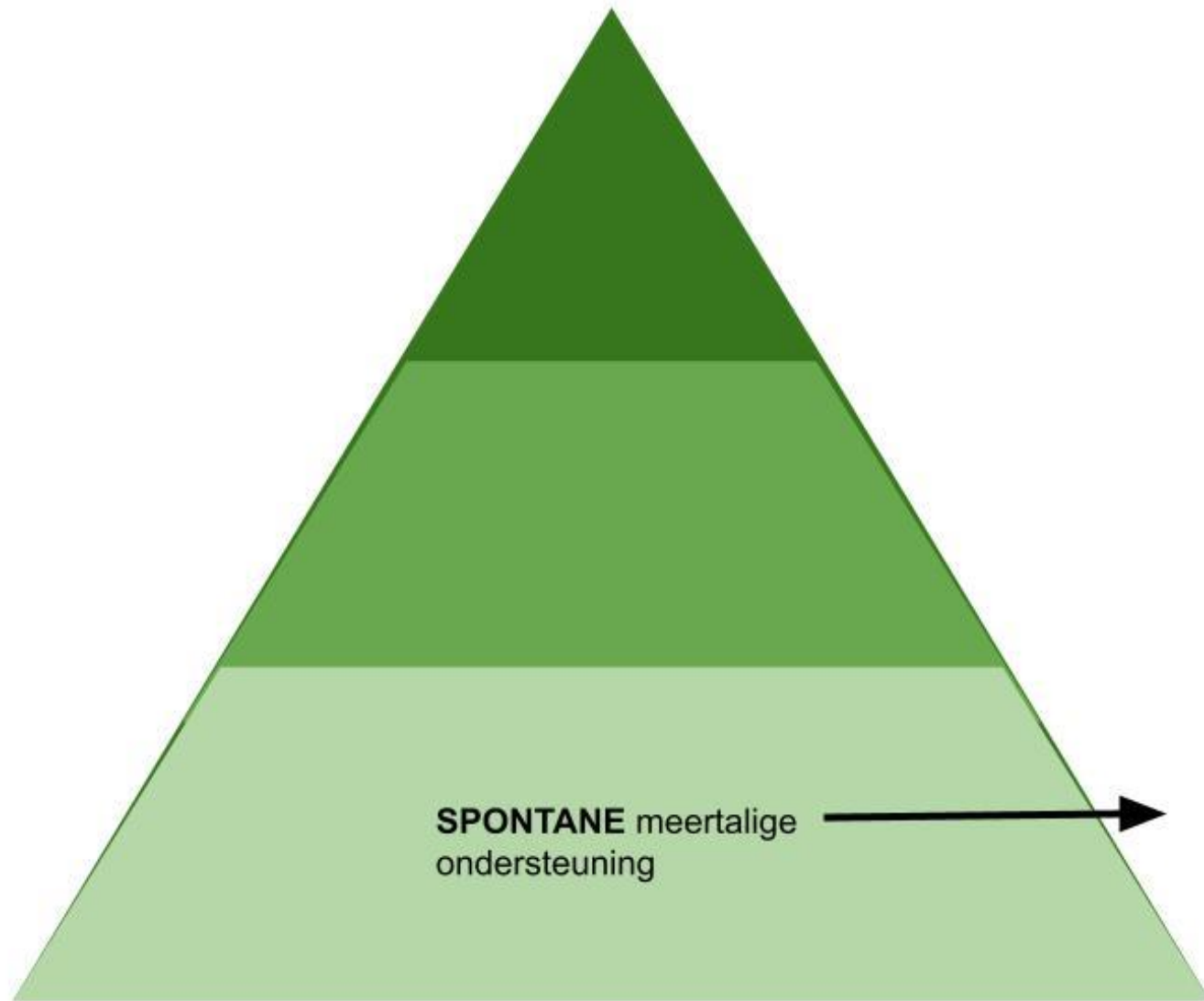
Het vijfde leerjaar werkt rond het thema 'de ruimte':

W.: "Buitenaards?"

Y.: "Dat betekent extraterrestre"

W.: "Ah, dat is iemand die van een andere planeet komt. Quelqu'un qui vient d'une autre planète. Een alien!"

Praktijkgids 'Meertaligheid troef!

SPONTANE meertalige
ondersteuning

incidenteel

SPONTANE MEERTALIGE ONDERSTEUNING

- De **meertalige basishouding** van de leerkracht
- **Rode draad** voor het pedagogische en didactische handelen van de leerkracht

SPONTANE MEERTALIGE ONDERSTEUNING

- **Laagdrempelig** en spontaan
- **Minder complex** voor leerkracht (didactisch-pedagogisch) én voor meertalige leerling (cognitief)
- Benutten van **aanwezige talenkennis T1 & NL** (label en concept)

SPONTANE MEERTALIGE ONDERSTEUNING

Beperkingen en voorwaarden

Leerkracht 5de leerjaar

“Ik heb één Franstalige nieuwkomer, die van het Franstalig onderwijs komt. (...) Dus ja, daarmee probeer ik zoveel mogelijk te vertalen. Je merkt dan inderdaad dat het een evidentie wordt.”

Focusgesprekken ‘Meertaligheid Troef!’

SPONTANE MEERTALIGE ONDERSTEUNING

Beperkingen en voorwaarden

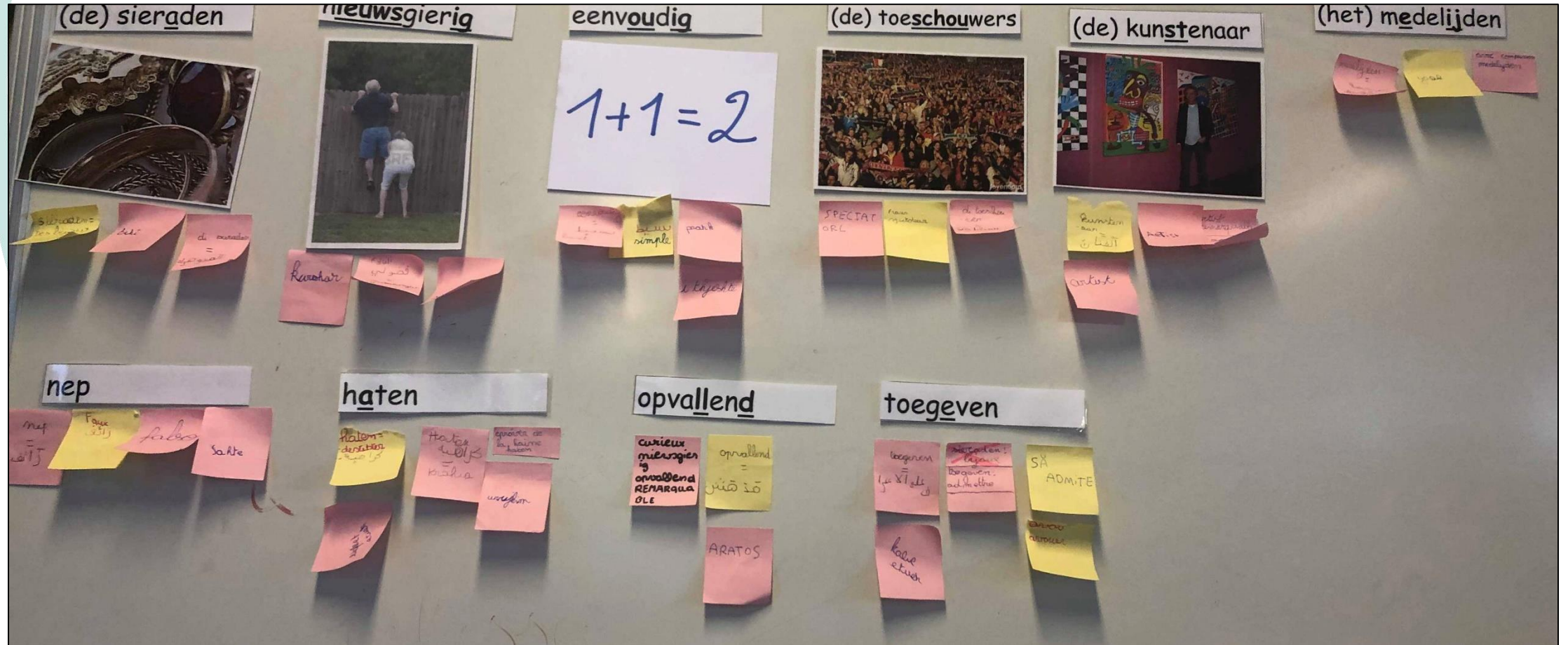
Zorgleerkracht, lagere school:

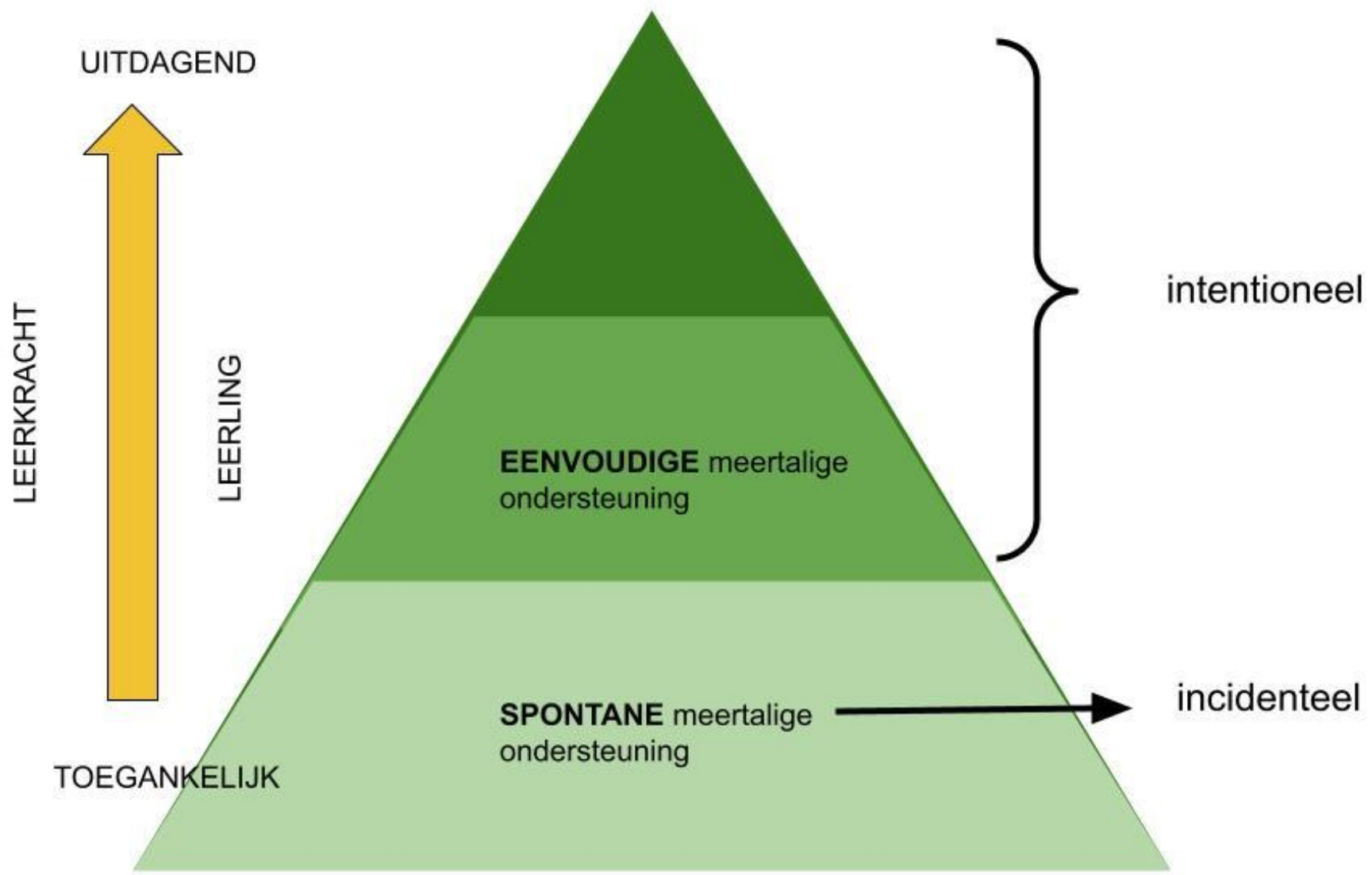
“Je merkt ook, Spaans zijn we zelf niet machtig. Die kinderen leren sneller Nederlands dan de Franstaligen, bij wie we wel vertalen en waar we wel helpen”

Focusgesprekken ‘Meertaligheid Troef!’

DE 'MEERTALIGE WOORDMUUR' SCHOOLTAAL

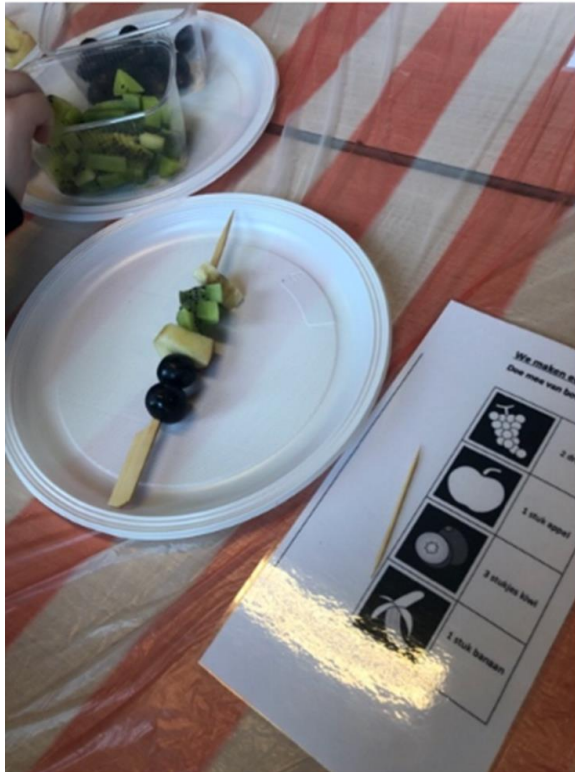

In het eerste leerjaar hebben sommige meertalige kinderen het nog moeilijk met ruimtelijke begrippen als: *voor, achter, begin, midden, ...* De leerkracht vertaalt deze begrippen in de thuistalen van de kinderen. Voor de talen die ze zelf niet spreekt, roept ze de hulp in van de ouders. Ze hangt de woordkaarten op in de klas in het Nederlands en in de thuistalen, vergezeld van een visuele voorstelling van het concept. Ze doet hetzelfde bij rekentaal: *meer dan, minder dan, evenveel als, ...*

Wiskunde-doelen eerste leerjaar:

De leerlingen kunnen de mondeling begonnen getallenrij tot en met 10 verderzetten in klimmende volgorde

De leerlingen kunnen de mondeling begonnen getallenrij tot en met 10 verderzetten in dalende orde, ergens in de rij beginnend: 8 ... 5, 4, 3.

de tros druiven		de sinaasappel	
de ananas		de kiwi	
de citroen		de tomaat	

DE MEERTALIGE WOORDMUUR

DE MEERTALIGE WOORDMUUR - kleuters

ASTRONAUT

Duits: der Planet
Chinees: 這個星球
Spaans: el planeta

FRANS: ASTRONAUTE
SPAAANS: ASTRONAUTA
ARABISCH: رائد فضاء

de zon

FRANS: SOL EIL
SPAAANS: EL SOL
ARABISCH: شمس

De ster

FRANS: ETOILE
SPAAANS: LA ESTRELLA
ARABISCH: نجمة

DE PLANEET

FRANS: LA PLANÈTE
SPAAANS: EL PLANETA
ARABISCH: كوكب

KLONEN

FRANS: CLONAGE
SPAAANS: CLONACIÓN
ARABISCH: تلوين

de zaaiet

FRANS: LE BUDGET
SPAAANS: EL BUDGET
ARABISCH: الميزانية

TAA LHOMOGENE GROEPEN BIJ WISKUNDE

en verschil

toepassen.

is 20 meer dan het eerste getal.

king

$= 142 : 10 = 14,2$

$10 : 1 = 10$

+ =

=

en is

dan Kassim.

2 Uma en Yogita kopen voor hun mama een verjaardagsgeschenk van € 48.
Uma legt € 12 meer bij dan Yogita.
 Bepaal het bedrag dat Uma en Yogita elk uitgeven.

Wie legt het minst bij? _____

Wie legt het meest bij? _____

$€ 48 \quad 48 - 12 = 36 : 2 = 18$

Uma $\square = 30$

Yogita $\square = 18$

Antwoord: Uma geeft € 30 uit en Yogita € 18. Samen is dat € 48.

3 Miete en Broes doen mee aan een lentequiz.
Ze krijgen onderstaand vraagstuk voorgeschoteld.
De som van de twee getallen is 284. Het tweede getal is 24 minder dan het eerste getal.
 Zoek de twee getallen.

Welk getal is het kleinst? _____

Welk getal is het grootst? _____

EENVOUDIGE MEERTALIGE ONDERSTEUNING

- **Minder complex** – procedé woordverwerving
- **Functioneel**: leerdoelen, inhouden, academische taalvaardigheid
- **Overbrugging kloof** school – thuis

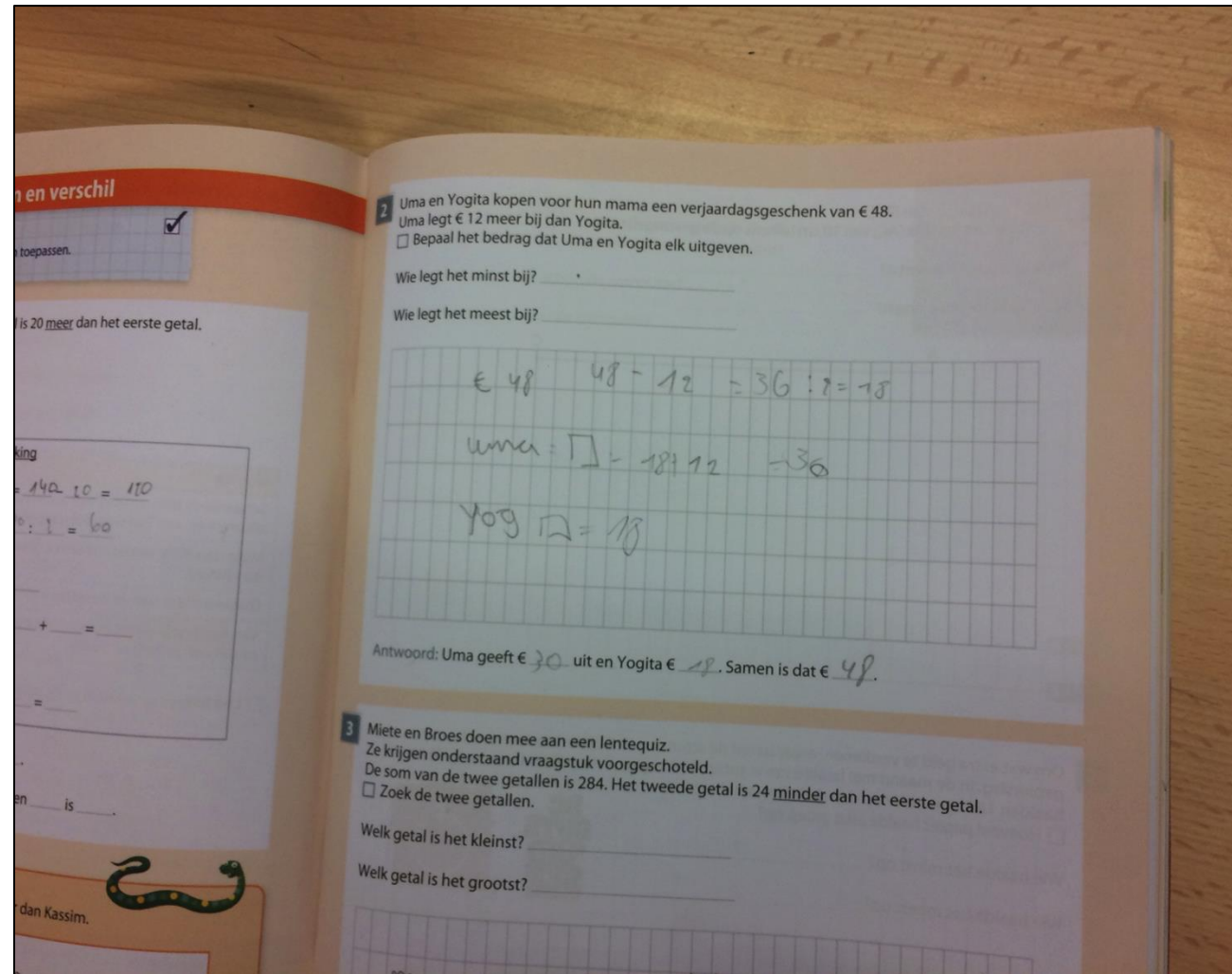
EENVOUDIGE MEERTALIGE ONDERSTEUNING

Beperkingen en voorwaarden

- Veel **interactiemogelijkheden** tussen leerlingen –minder leerkrachtgestuurd onderwijs
- **Inclusie:** 1 spreker van bepaalde taal?
- **Ouderbetrokkenheid:** taalvaardigheid T1?

Reactie leerling 6de leerjaar

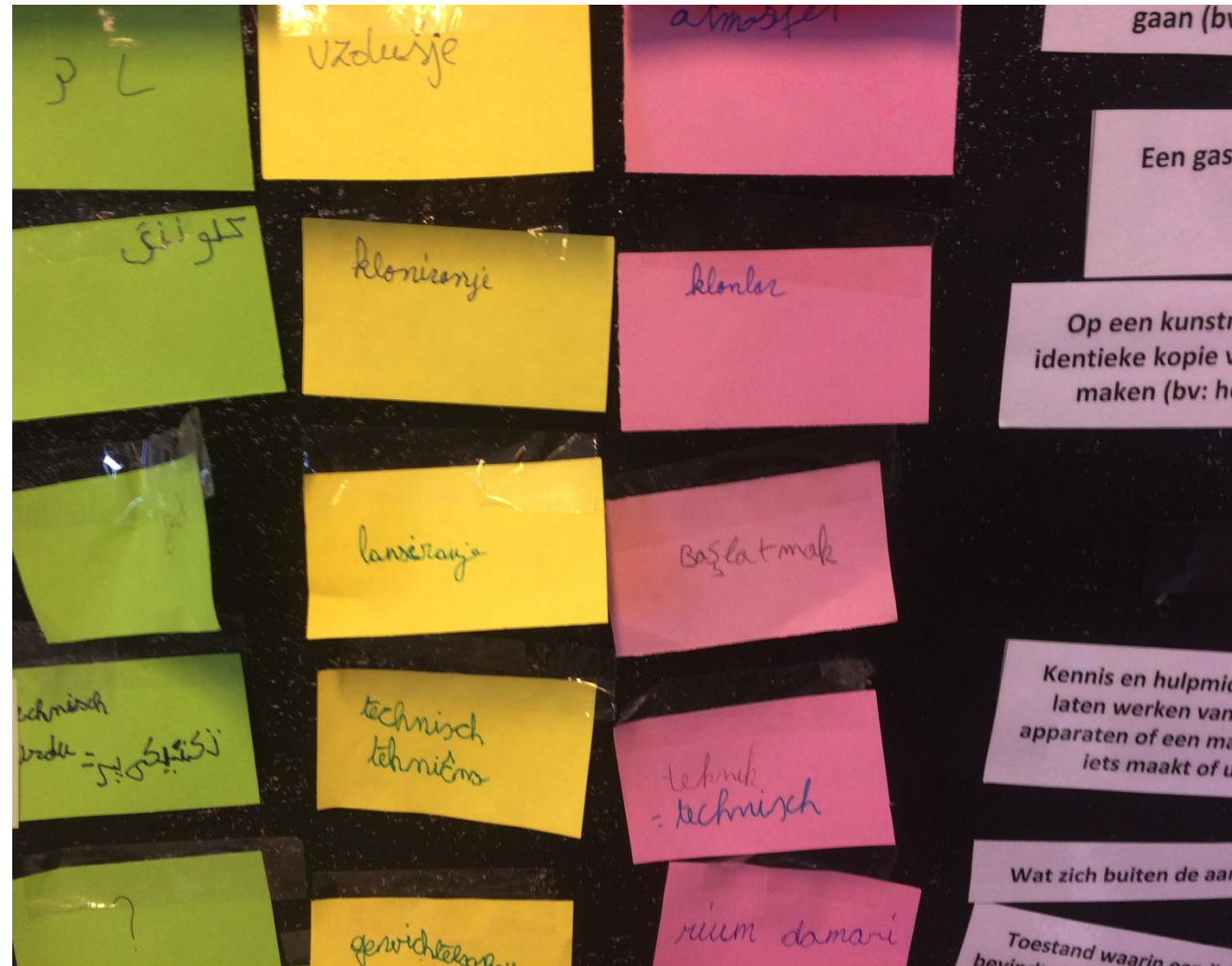
“Doordat Simon mij de opdracht heeft uitgelegd in mijn thuistaal heeft het me geholpen om de opdrachten beter te begrijpen .”

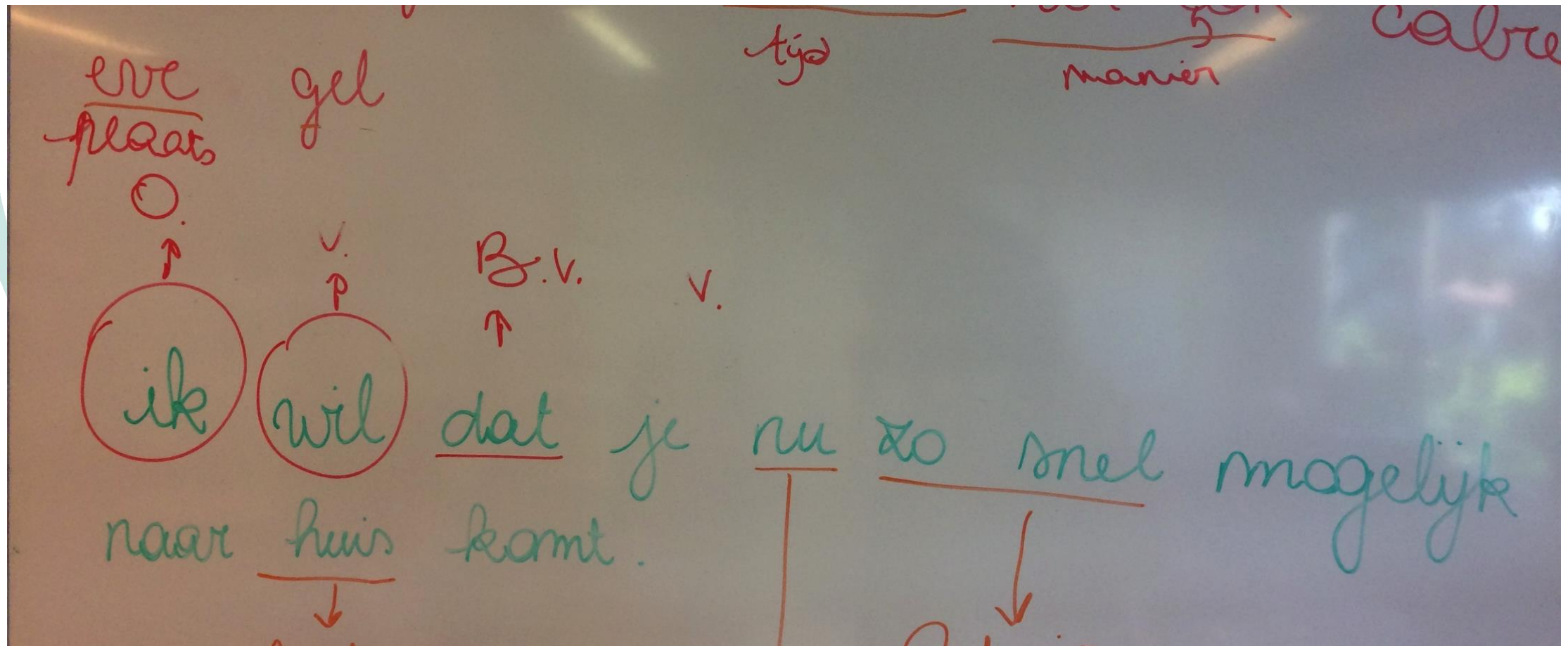
Reactie leerling 6de leerjaar - woordenschat

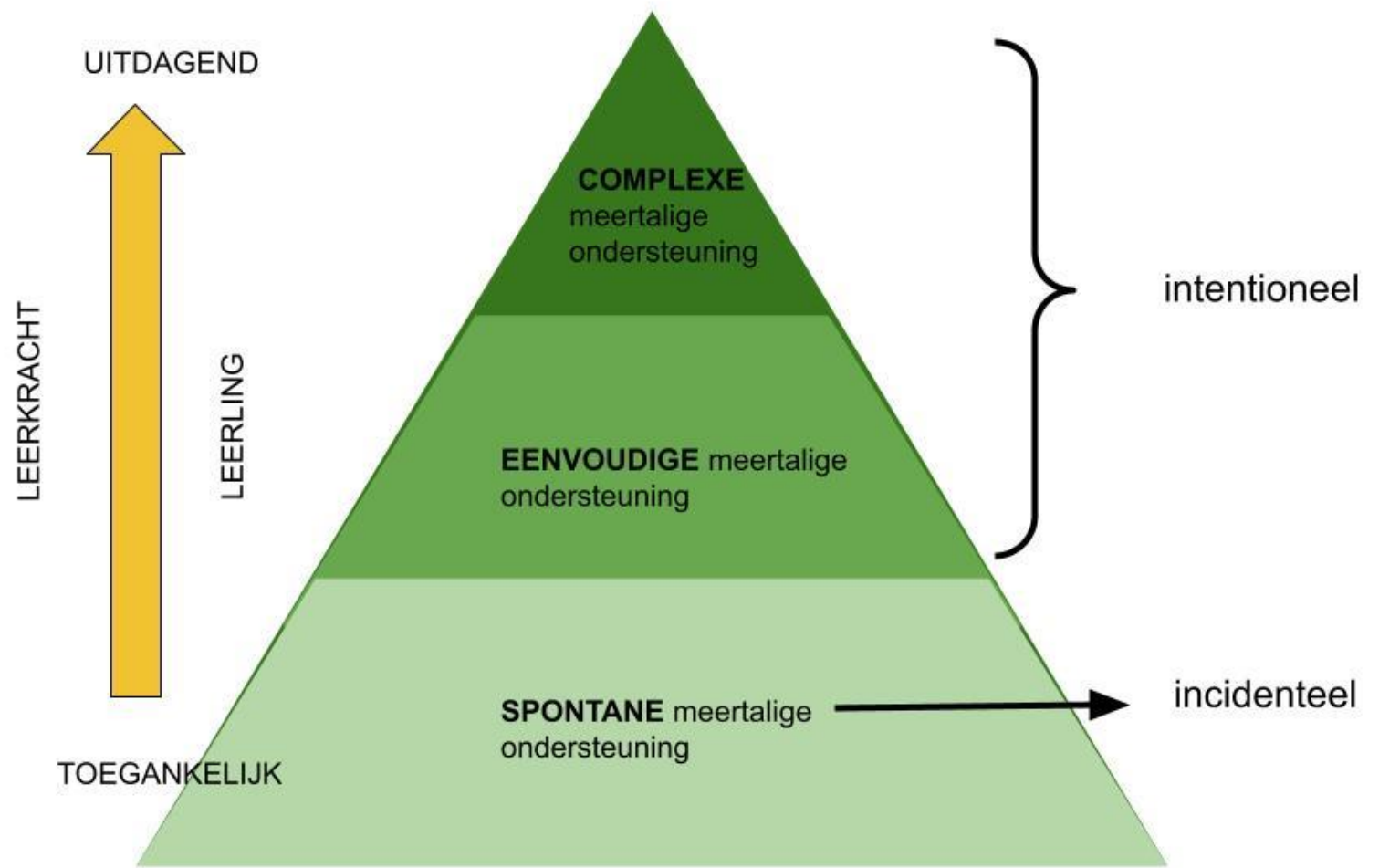
“Het heeft mij geholpen toen ik mijn thuistaal gebruikte omdat ik gewend ben om mijn taal te gebruiken en dat ik in mijn taal veel meer woorden ken.”

TAALBESCHOUWING

Taalbeschouwing: trappen van vergelijking

Taalbeschouwing: trappen van vergelijking

1) Lees de informatieve tekst en duid alle bijvoeglijke naamwoorden aan.
Ons zonnestelsel bestaat uit 8 planeten, die rondjes draaien rond de zon.

Mercurius is de eerste planeet die je tegenkomt als je vanaf de zon vertrekt. Het is er bijgevolg nogal aan de warme kant: het is er veel warmer dan op aarde. Op sommige plaatsen tot 430 °C. Mercurius is ongeveer even groot als onze maan en ook met kraters bedekt.

Venus is de volgende in de rij en de planeet die het dichtst bij onze aarde staat. Toch lijkt ze er niet echt op: de atmosfeer bestaat er uit CO₂, het regent er zwavelzuur en de gemiddelde temperatuur is 350 °C. Venus is dus bijgevolg warmer dan Mercurius. Venus overtreft Mercurius niet enkel op vlak van temperatuur maar ook qua grootte, Venus is immers groter dan Mercurius.

Aarde komt op de derde plaats, op ongeveer 150 miljoen kilometer van de zon. Ze is uniek want het is de enige planeet in ons zonnestelsel waar leven is. Aarde is behoorlijk groot, mercurius en Venus zijn kleiner dan de planeet Aarde.

Mars is na de aarde en de maan het meest bestudeerde object in ons zonnestelsel. De planeet dankt zijn rode kleur aan het overvloedig aanwezige ijzer dat roest. Sommige wetenschappers vermoeden dat er op mars ooit leven is geweest en er wordt dan ook naarstig naar sporen gezocht.

Jupiter is de grootste planeet in ons zonnestelsel, ruim 1.300 keer zo groot als de aarde. Ze is zwaarder dan alle andere planeten samen. Het is er niet meteen aangenaam wonen want het stormt er altijd.

Saturnus is vooral bekend om zijn ring. Die bestaat uit stukken steen en ijs die om de planeet heen cirkelen. Saturnus is dus door zijn ringen zonder twijfel de makkelijkst te herkennen planeet.

Uranus is een egaal blauwe planeet. Ze is bijzonder omdat ze 'op haar zij ligt'. De rotaties die door de noord en zuidpool loopt staat niet rechtop maar is naar de zon gericht. Daardoor is het op Uranus warmer aan de polen dan aan de evenaar. Het is er hoe dan ook eerder fris: de gemiddelde temperatuur is -214 °C.

Neptunus is de laatste in de rij, op ongeveer 4.500 miljoen kilometer van de zon. Op Neptunus waaien de hevigste winden van ons zonnestelsel: op sommige plaatsen tot 2.000 km/u.

Taalbeschouwing: woordleer

Dünya şimdi gerçekten küçük görünüyor

Soldaki güneş ve sağdaki ay

Oh-oh-oh

Orada bir kayan yıldız görüyorum

Sıradaki Jüpiter.

Gerçekten buradan asla ayrılmak istemiyorum

Mars'a gitmek istiyorum

Mars'a gitmek istiyorum

Oh-oh-oh

Ik zie daar een vallende ster

De volgende wordt Jupiter

Ik wil hier echt nooit meer vandaan

Ik wil naar Mars

Taalbeschouwing: zinsstructuur

COMPLEXE MEERTALIGE ONDERSTEUNING

- Vergroten **metalinguïstisch bewustzijn** en metacognitieve kennis (contrastieve analyse)
- Positieve effecten op **schriftelijke vaardigheden**
- **Frequentie**

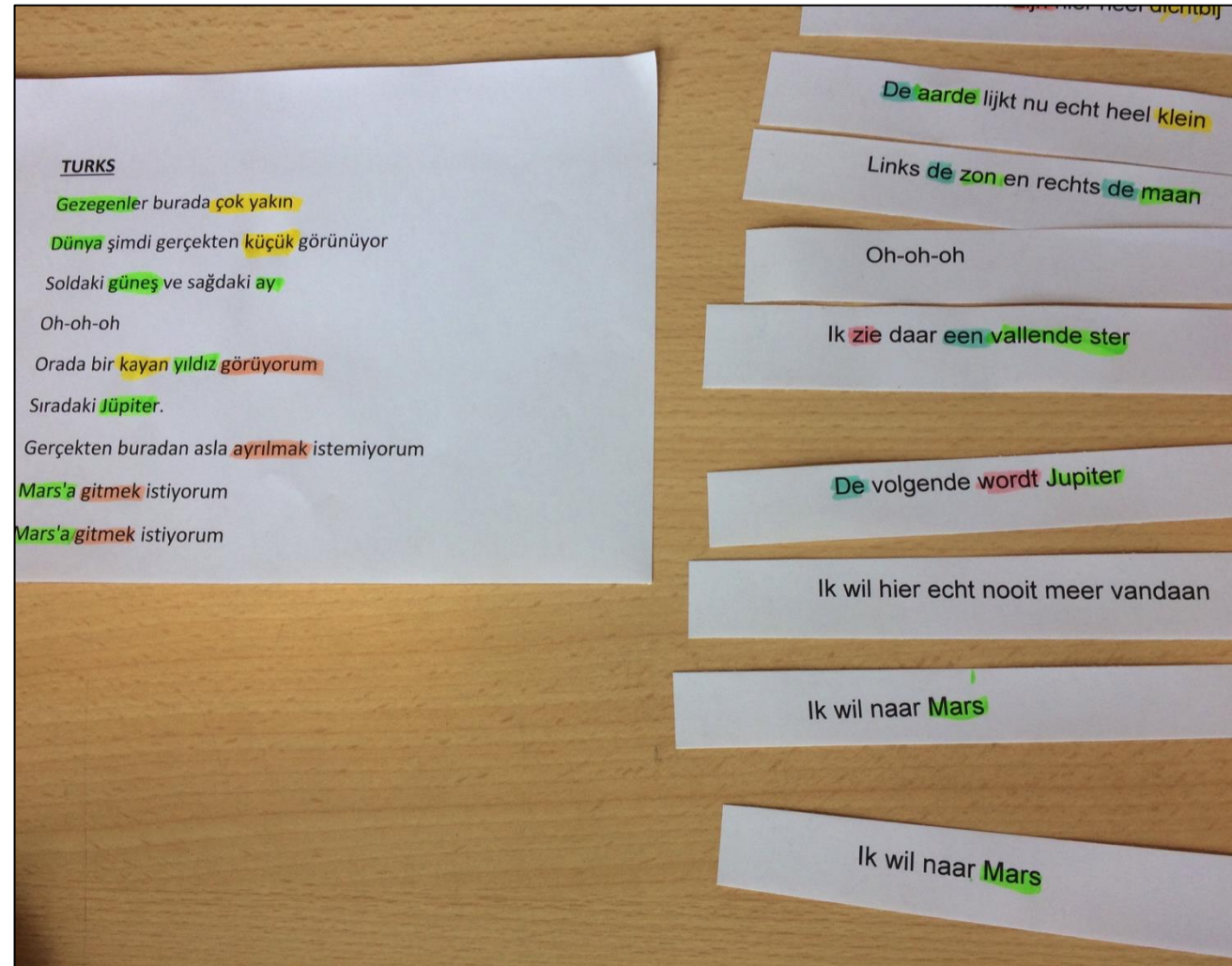
COMPLEXE MEERTALIGE ONDERSTEUNING

Beperkingen en voorwaarden

- **Complex:** didactisch-pedagogisch - cognitief
- Meertalige **leermiddelen**
- **Schoolse** taalvaardigheid T1

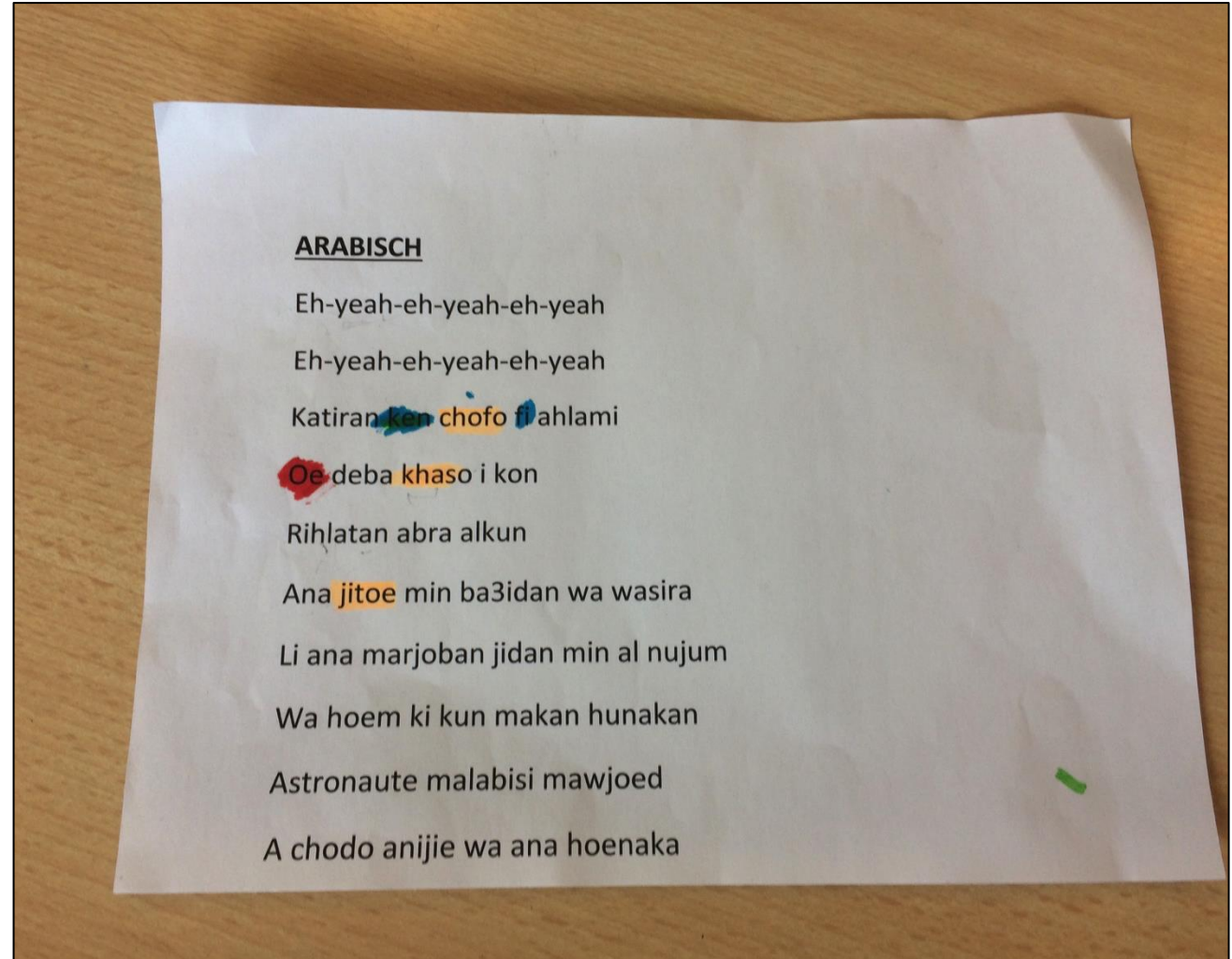
Reactie leerling 6de leerjaar – muziek/taalbeschouwing

“Ik vond het interessant om de talen te vergelijken. Niet alle talen schrijven op dezelfde manier.”

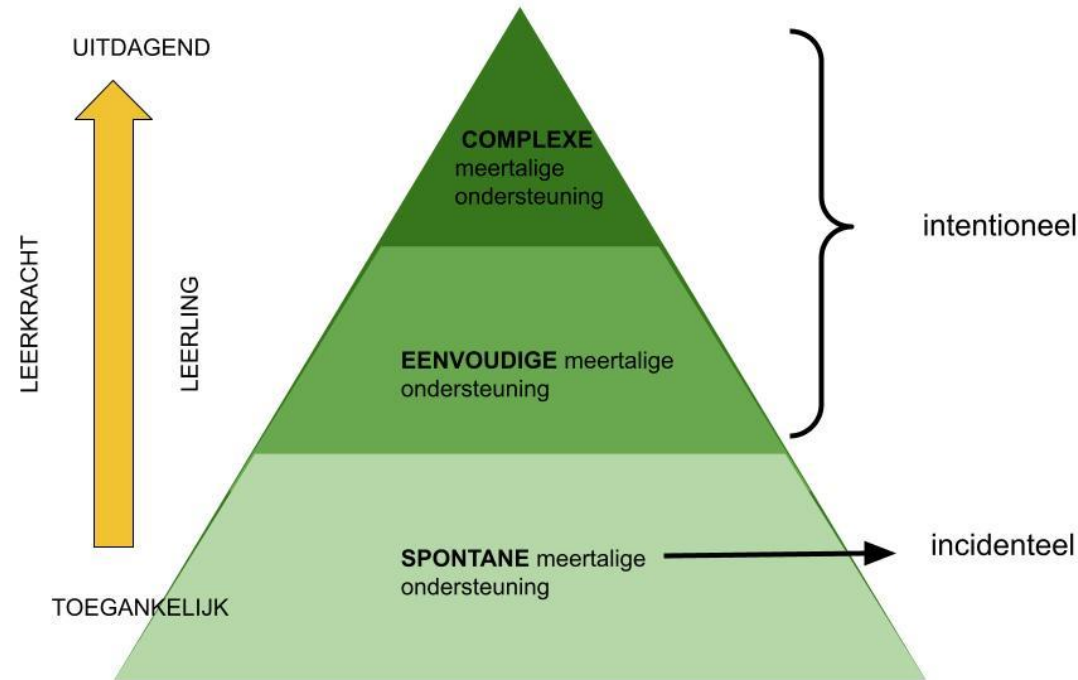

Reactie leerling 6de leerjaar – muziek/taalbeschouwing

“Ik wist niet dat er in mijn taal
(Arabisch) geen lidwoorden zijn.
Nu weet ik dat!”

- **Natural & official translanguaging** (Garcia & Wei, 2014)
- **Van basis naar top:** stijgende complexiteit: voor didactisch handelen leerkracht, voor cognitieve verwerking door de leerling
- **Breedte van de piramide:** de frequentie van de strategieën

HET NEDERLANDS IN DE HOOFDROL

= **taalkrchtig onderwijs** met de schooltaal in de **hoofdrol** en de thuistalen van meertalige kinderen in een sprankelende **bijrol**.

TAALAFSPRAKEN

In onze klas mogen we

- **moeilijke woorden vertalen** naar onze thuistaal. (via woordenboek/internet/medeleerling...)
- **betekenissen** van Nederlandse woorden **uitleggen** in een andere taal.
- **tijdens** een **groepswork overleggen** in een andere taal. (bv. om de instructie goed te begrijpen/samen te brainstormen)
- **informatie opzoeken** op anderstalige sites.
- boeken **lezen** en liedjes **zingen** in onze thuistaal.
- **leerstof uitleggen** aan de klasgenoten in onze thuistaal.

onze thuistalen gebruiken!

BIBLIOGRAFIE

- Agirdag, O., & Kambel, E. (Red.). (2018). *Meertaligheid en onderwijs*. Boom Uitgevers.
- Chumak-Horbatsch, R. (2012). *Linguistically appropriate practice. A guide for working with young immigrant children*. University of Toronto Press.
- Foster, N. (2020, december). Les enjeux des activités plurilingues. Mondelinge presentatie op EhB International Days, online.
- Foster, N. & Vanherf, A. (2022, 17 mei). *Le répertoire linguistique als troef in urban education*. Colloquium Haute Ecole Francisco Ferrer en Erasmushogeschool Brussel: 'Samen vers un enseignement multilingue? Natuurlijk!', Brussel.
- Frijns, C. (2019). *De vliegtuigklas*. Pelckmans Pro
- Frijns, C., & Sierens, S. (2011). *'t Is goe juf, die spreekt mijn taal! Wetenschappelijk rapport over talensensibilisering in de Vlaamse onderwijscontext*. KULeuven/UGent.
- Garcia, O. & Wei, L. (2014). *Translanguaging. Language, bilingualism and education*. Palgrave Macmillan.
- Gielen, S. & Isçi, A. (2015). *Meertaligheid: een troef! Inspirerend werken met meertalige kinderen op school en in de buitenschoolse opvang*. Abimo.
- Hélot, C., Frijns, C., Van Gorp, K. et al. (Eds.). (2018). *Language awareness in multilingual classrooms in Europe. From theory to practice*. Walter de Gruyter.
- Jonckheere, S., De Doncker, H., & De Smedt, H. (2009). *Talen op een kier*. Plantyn.
- Martin-Jones, M., Blackledge, A., & Creese, A. (eds.). (2015). *The Routledge handbook of multilingualism*. Routledge.

BIBLIOGRAFIE

Metrotaal [Website]. Geraadpleegd op 12 februari 2019 via <http://www.metrotaal.be>

Pulinx, R., Van Avermaet, P., & Agirdag, O. (2017). Silencing linguistic diversity: the extent, the determinants and consequences of the monolingual beliefs of Flemish teachers. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 20(5), 542-556.

Schiepers et al. (2020). *Volop Taal. Didactiek Nederlands voor de lagere school*. Owl Press.

Van Avermaet, P., & Sierens, S. (2010). Taaldiversiteit in het onderwijs: van meertalig onderwijs naar functioneel veeltalig leren. In P. Van Avermaet, K. Van den Branden, & L. Heylen (Eds.), *Goed gegokt? Reflecties op twintig jaar gelijke-onderwijskansenbeleid in Vlaanderen* (pp. 45–64). Garant Uitgevers.

Van Avermaet, P. (2015). Waarom zijn we bang voor meertaligheid? *Levende Talen Magazine*, 102(7), 6-10.

Van Avermaet, P., Agirdag, O., Slembrouck, S., Struys, E., Van de Craen, P., Van Houtte, M., De Backer, F., Mertens, C., Van Biesen, L., Van Hulle, E. (2016). *MARS: Meertaligheid Als Realiteit op School. Onderzoek in opdracht van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming*. Brussel: Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming.

Van den Branden, K. (2010). *Handboek taalbeleid basisonderwijs*. Acco.

Vanherf, A. (2022, 17 mei). *Het yin en yang van Functioneel Veeltalig Leren*. Colloquium Haute Ecole Francisco Ferrer en Erasmushogeschool Brussel: 'Samen vers un enseignement multilingue? Natuurlijk!', Brussel.

Vanherf, A. (2022). Functioneel Veeltalig Leren in de klas: makkelijker gezegd dan gedaan? Een didactisch model om de thuistalen van meertalige leerlingen te benutten in de klas. *Tijdschrift Taal*, 21(13), 8-13.

Van Praag, L., Sierens, S., Agirdag, O., Lambert, P., Slembrouck, S., Van Avermaet, P., Van Braak, J., Van De Craen, P., Van Gorp, K., Van Houtte, M. (2016). *Haal meer uit meertaligheid. Omgaan met talige diversiteit in het basisonderwijs*. Acco.

